

Pretulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate, se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a treia câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 35.

— Sibiu, Mercuri 30/12 Maiu. —

1880.

Luptele pentru limb'a nationala.

II. Universitatea din Prag'a. Cechii vedu in germanisarea universitatii din Prag'a, calcarea legei fundamentale si o sila cumplita, de si numai indirecta, de a invetiá fara voi'a loru a dou'a limba a patriei. Acésta inpregiurare 'i revólta cu atátu mai multu, cu cátu este sciutu, cá pentru vreo 7 milióne de germani locuitori in Cislaitan'a existu 5 (cinci) universitati germane, din contra 5 milióne de cechi din Boemi'a si Moravi'a n'au nici-una. Germaniloru le place a se laudá cu limb'a loru, cá si cum aceea ar fi predestinata dela D-dieu pentru propagarea sciintieloru; cechii inse le aducu aminte in termini cam órdieni, cá pàna pe la 1813 chiaru clasele cele mai cultivate din Germani'a vorbiau intre sine multu mai bucurosu francesce de cátu in limb'a loru nationale, pe care o tineau de fórte aspra si saraca. Nu cá limb'a cecha ar fi vreo limba dulce si frumósa, cá numai frumósa nu este, ea inse nu cede multu celei nemtiesci, si apoi — orice omu nestricatu isi iubesc pe mama-sa, frumósa ori urita, care l'a nascutu si crescutu, mai multu decâtu pre tóte mamele din lume. Numai bastardii, copiii din flori si vagabundii se genédia a'si numi pe parintii loru, precum le este rusfne renegatiloru tradatori a isi spune originea loru nationale.

Universitatea din Prag'a este cea mai vechia din tóte universitatile acestei monarchii. Fundata mai antaiu de Carolu IV, inavutita de Ferdinandu I. in secol. 16-lea si mai tardiu de Ferdinandu III., limb'a ei a fostu, precum de sine se intielege, cá in tóta Europ'a cea latinésca, si numai cam dela 1780 incóce limb'a germana ocupandu'i loculu prinse si radecini, atátu din cauza cá cechii dormisera, cátu si in urm'a pressiunei venite de susu si a necontenteloru resbóie secularie, prin care Boemi'a fusese devastata si adusa la marginea perirei. Intr'aceea totusi carturarii boemi incepusera a se desteptá inca din dilele Mariei Teresiei; dara sub pressiunea sub care gemeau si ei, parasiiti pe unu timpu, cá si noi romanii pentru totudeauna, de o parte mare a familiiloru aristocratice, ba inca persecutati de cátra renegatii loru, intocma precum ne vedemu noi persecutati pàna in dio'a de astadi de cátra renegatii nostrii, n'au fostu in stare se faca progresse mai iuti si mai intinse pàna in anulu 1848. Totusi acelu anu

alu mantuirei aflá pe cechi preparati neásemenatu mai bine decâtu aflase pe romani. O parte din aristocrati'a inalta a cechiloru se intórse si se alaturá la corpulu nationale. Intr'aceea parintii si mosii loru fusesera acátu de intiepti, cá pe langa-ce isi inpartira mai multe mii de fii intre armata, cleru si functionari de statu, pe cei mai multi ii preparara pentru agricultura, industria si comerciu; in cetati si orasie nu lasara se domine numai germanii, ba in multe din acelea n'au potutu strabate nici-odata elementulu germanu. In Boemi'a vei aflá multime de familii, care daca au de ex. câte 4 fii, unulu din ei se alege popa, altulu oficiariu, alu treilea functionariu civile, alu patrulea comerciantu, industriariu sau agricultoru, si d-lui oficiu, protopopu ori canonicu nici va trece prin minte a se renegá de frate-seu, plugariu, mesariu ori pantofariu, sau de celu ce va fi ajunsu conductoru la vreo cale ferate etc. Pe acésta cale cechii isi creara o classe fórte numerosa de burgesia, éra in manile comerciantiloru si fabricantiloru cechi se afla avutii cu sutele de milióne.

Classele bogate nu stetera acilea, ci dupace veduira cá germanii se pótra totu mai vrasmasiesce cátra natiunea loru si cá declara Boemi'a de provincia destinata a se incorporá la Germani'a, isi scuturara din nou pungile si infintiaru o universitate tehnica cu limb'a cecha (böhmische Hochschule), apoi stórsera si la universitatea cea vechia a sciintieloru câteva catedre totu cu limb'a cecha. Ei inse nu voru nicidecum se capituledie cu atátu, ci pretindu, cá tóte catedrele germane se aiba si catedre paralele cu professori de nationalitatea loru. Dupa scirile mai recente samena fórte, cá cechii isi voru ajunge si scopulu acesta.

In petitiunile nationali romanesci din anii 1849—1850/1 se coprinde si cererea de a se infintiá o universitate romanésca in Transilvani'a. Atunci austriacii au respunsu, cá romanii nu sunt matori pentru universitate, éra in Juliu 1852 precum s'a repetitu aceeasi petitiune, li s'a respunsu cu calcarea cancelariei mitropolitulu Alexandru Siulutiu si a locuintiei lui Joanu Maiorescu in Vien'a. Denuntianti esplicasera acea petitiune cá semnu de rebellione; gubernatorulu C. Schwarzenberg crediú, insielá pe Siulutiu la Alb'a-Jul'i'a, éra sbirii sei in aceeasi di se furisiera in resiedinti'a lui.

Universitatea „lui Cogalnicénu“ infintiatu la Jasi si demonstratiunile intempestive ale junimei, facute la mormentulu lui Stefanu, nascura pe universitatea din Cernauti, nu inse pentru romani, ci numai pentru germani si evrei. Universitatea din Clusiu s'a infintiatu in contra nóstra, ne scósera inse ochii cu o singurica catedra de limb'a si literatur'a romana, care vegetédia acolo cá ori-ce orfana, data pe man'a unor parinti vitregi.

Scóle professionali. Relative la scólele de specialitati cechiloru li se face o nedreptate, ce se póte compará cam cu aceea ce ni se face noue. Scóleloru professionali nemtiesci li se dá unu ajutoriu de câte 86.913 fl., celoru boeme numai de câte 8402 fl. pe anu. Ei ceru si aci proportiune drépta.

Limb'a cecha in afacerile publice ale statului si ale tieriei. In Boemi'a si Moravi'a sunt numai doue limbi recunoscute cá nationali, cea boema (cecha) si cea germana. Usulu loru in afacerile publice este garantata prin legea fundamentale a statului, precum amu vedutu mai susu; dara germanii cei pseudo-liberali si totu-odata dualisti au sciutu se cumpate lucrurile asia, cátu in aplicarea practica limb'a cecha remane in cele mai multe casuri dejocata si delaturata. Cechii vedu in acea procedura a nemtiloru o tirania din cele mai nerusinate, alu carei scopu este a monopolisá cele mai multe functiuni publice numai pentru elementulu propriu, pentru fiii loru. Germanii sciu si marturisescu, cá loru le este fórte greu a invetiá alte limbi asia, cá se póta vorbi si scrie in trensele acte publice; ei sciu cá invetiarea perfecta de alte limbi e inpreunata cu oste-neli si cu perdere de timpu; asia ei pretindu privilegiulu pentru sine, cá ei se fia scutiti de invetiarea altei limbi chiaru si atunci, candu aceea le dá pànea de tóte dilele si candu ei sunt platiti din tesaurulu statului sau alu provinciei, pentru-cá se lucredie in trens'a; totu atunci inse germanii ceru cu frunte de feru, cá numai cechii se invetie a dou'a limba, adeca pe cea germana, daca voru se fia platiti din tesaurulu publicu cá functionari. Cu alte cuvinte, nationalitatile negermane si nemagiare se infunde pe fiacare anu tesaurulu statului cu sute de milióne, pentru cá germanii si magiarii se aiba din ce plati o armata de functionari din sangele loru, se'si dotedie institute publice cu totu

Foisiór'a „Observatoriului“.

Batali'a memorabila din „Campulu panei“ la a. 1479.
(Dupa traditiune.)

La anulu 1479 Octobre 13. 40,000 de turci ajunsera in „Campulu panei“ incarcati cu prad'a ce luasera din patri'a devastata. In fruntea loru avéu pe Ali-beg. Aci 'i intimpiná voivodulu Ardélulu Stefanu Báthory cu óste de secu, unguri, romani si sasi, care relative erá puçina, fatia cu numerulu turciloru pagani. Turcii luara positi'a dealungulu „Apei vinerei“ pe partea de cátra Ciór'a si Balomiru. Ardelenii luara positiune asia, cá sasii ocupara locu in arip'a sténga cátra Muresiu; secuii ocupara cóstele Piscintiuului; éra óstea compusa din romani si unguri luá locu in mijlocu, unde éra si insusi Báthory.

Desu de diminétia sunédu signalulu de batalia, turcii se arucara cu tóta furi'a asupra centrulu, care se tienú bine, ce observédu Ali-beg comandá atacu la arip'a sténga. Sasii nepotendu suferi marea perdere de sange si necapetédu ajutoriu nou, incepura a fugi ca-sandu prin fug'a loru disordine si confusiune dealungulu intregéi linie de batalia. Ardelenii fura batuti, Bathory insusi fiindu ranitu de abia scapá cu viétia la Orasci'a. Turcii nu'lu urmara, ci multiamiti cu resultatulu, se apucara a serbá triumfulu dilei pe o pagisce frumósa unde si pàna astadi se arata niste gropi, unde se ar fi intemplatulu acelu ospetiu.

Campulu panei se afla in fostulu scaunu alu Orasciei in Transilvani'a-Ardélu, Siebenbürgen, Erdély pe lini'a Muresiului intre Orasci'a si Alb'a-Jul'i'a dela cea dintaiu 2 mile departe, é' dela a dou'a 3—5 mile, si nu l'anga Turd'a cum scriu mai toti historicii din Romani'a si jidovii geografi din Vien'a si Bud'a-Pest'a.

„Campulu panei“ e unu siesu (plaiu) frumosu cu o clima dintre cele mai sanetóse, prin elu curge ap'a cristalina a Vinerei, care scobóra din muntii Cugierulu, aducédu de multe ori lemne de focu si lucru, pe altu locu trece Muresiulu. Pe acestu campu se afla comune numai curatu romanesci, dintre care unele facu onóre natiunei nóstre si pumu in respectu pe ori-care strainu. Margi-nile lui fresci sunt: la apusu pretutindenea Muresiulu si dincolo de elu déluri mari si munti acoperiti cu paduri frumóse; la média-di o spinare de delu, ce scobóra din muntii Cugierulu si se intinde pàna in Muresiu; ea se numesce „cóst'a Piscintiuului“; la resaritu si nordu asemenea unu delu numitu délulu „Ciórei“; ambele au si mai multe numiri, cá Nilulu Africanu. Juru inpregiuru se vedu pretutindenea paduri mari, unele chiaru seculari.

Tinédu in josu spre Muresiu dai de Orasci'a (Broos-Szászváros,) é' in susu ajungi la Vintiulu de josu (Alvincz), si mai departe la Alb'a-Jul'i'a (Karlsburg, Gyula-fehérvár, Karoly-fehérvár, Belgaradu).

Báthory strimtoratu reu rogase pe Paulu Chinezulu banulu Timisiórei se'i vina intru ajutoriu. Acesta si porni indatu si aflandu de insufletirea turciloru cugeté la una stratagema. Dreptu aceea o parte a óstei si-a indreptat'o prim paduri cátra Romosu, Vaideiu, éra cealalta inaintá pe subt marginea paduriloru in directiune cátra Campulu panei. Fiacare soldatu primí ordinu a se inbracá cu frundia verde, tinédu câte o crénga mare in mána. Ajungédu la délulu Piscintiuului de unde se potea observá óstea turcésca incepura a face marsiu atátu de linu, cátu se nu póta observá nimenea misca-reu loru.

Sentinel'a turcésca ce stá la postu, observandu misca-reu padurei cátra elu, facu cunoscutu comandantelu, cá „padurea se misca.“ Comandantele inse cam in risu vru sei pedepsésca timiditatea, dreptu aceea ilu schimbá si numai de cátu ilu lipsí de viatia. Noulu vigilu rapor-

tédia „cá padurea vine!“ Nu i-se luá vorb'a la socotéla, ci fierulu rece ilu scapá de frica. Alu treilea ce fú comandatu in loculu lui incepe a strigá „padurea vine, padurea este aci!“

Ostenii Chinesulu Paulu aruncara crengile din máni si navalira asupra paganiloru. Chinesulu Paulu ce erá unu omu extraordinariu in statura si potere, se aruncá in frunte tinédu 2 sabii in doue máni, pe unde trecea se deschidea drumu, culcanduse toti turcii la pamentu sarutandu palosiele lui, si candu fu cam la amédi 30 mii de turci jaceau morti pe „Campulu panei“ si cam 8 mii de crestini. Ceilalti scapédu cu fug'a se ascusera in paduri, pe cari apoi 'i omoríra locuitorii aceluorú tinuturi. — Ali-beg singuru inbracatu tieranesce ajunse calare in muntii Cugierulu, intrá la unu marginénu in stena, ceru de maucare. Ciobanulu i dete balmosiu si casiu, dormi la elu pàna de cátra diua, candu platindu bogatu, spuse cine e, incredintiédu ciobanulu a spune crestiniiloru, cá „Ali-beg a scapatu sanatosu.“

Se incinse acum in onórea invingerei unu banchetu stralucitu, mesele erau compuse din cadavre turcesci, si cá se remana venitoriulu o idee despre poterea fisica a lui Paulu Chinesulu, elu luá unu turcu in dinti, doui subsuóra de a drépt'a si sténga si asia jucá cu ei in jurulu mesei.

In Campulu panei se sapá o grópa mare, tóte cadavrele eroiloru caduti fura carate in ea, fara distingere pentru a repausá in veci. Movil'a aceea mai tardiu o inchise in gradin'a sa baronulu Orban Antal din Bintiú; pe ea edificá unu edificiu in form'a unui turnuletiu turtitu de vreo 23—27 picióre.

In altu locu se aflase o capela ridicata de insusi Stefanu Bathory, care inse máni rele o risipira si astadi se dice „la Chipulu Sibotului.“ — Câte-va pietri si alta nimica.

J. P. J.

luxulu si confortulu, éra celelalte popóra se le pórte slepulu cá nesce arapóice cumparate din بازارulu de fete in Constantinopole.

Ei, bine, cehii reusira a sterge acésta infamia de pre numele lor. De aci incolo: Limb'a oficiala va fi limb'a majoritatiei locuitorilor la tóte auctoritatile si tribunalele de prim'a instantia. La celelalte auctoritati superiori administrative si judecatoriesci voru fi ambele limbi egal indreptatite cá limbi oficiali. Tóte celelalte drepturi ale locuitorilor de a se folosi de limb'a loru nationale sunt regulate din nou si mai asia, precum apucase a se regulá pentru Transilvani'a prin diet'a din a. 1863—4. Germanii strigu cá din tíepa, inse argumentulu loru celu mai tare este, cá multime de functionari germani voru remanea pe strade sau voru fi pensionati. Nu voru remanea pe strade; dara se nu mai tiranesca pe nimeni cu limb'a lor. Se nu le fia lene, cum invétia altii, se invetie si ei macaru una limba pre langa a loru cea materna, daca voru se fia platiti din tesaurulu publicu. Se se desvetie odata a considerá pe immens'a majoritate a celorlalte natiuni cá totu atâtea turme de oi, bune numai de mulsu, de tunsu si de injunghiatu, cá se le ia si pielea, carnea, seulu. Cu totu Chovinismulu, Darwinismulu si Atheismulu loru popórale nu mai suferé se fia tractate cá róbe ale companiei dualistiloru.

Petitiunea

juristiloru romani din Transilvani'a prezentata Camerei deputatorilor in siedinti'a dela 20 Aprile st. n. a. c. in cestiunea referintieloru urbariali.

(Urmare.)

Opuri voluminóse s'ar pote compune din argumentele ce se potu aduce contra acestoru motive; inse fiindune scopulu numai de a ne face observarile cátu se póte mai pe scurtu si obiectivu, ne marginimu la urmatóarele:

Din punctu de vedere alu dreptului, nu se póte sustiné nici o mesura, care ataca libertatea proprietatii.

Noi inse suntemu necessitati a constatá: cá mesurile proiectului din cestiune si anume §§. 5, 6 si 8 ataca si facu problematicu dreptulu de a dispune liberu de proprietate; dar considerandu, cá dreptulu de a aperi proprietatea inca este unu ramu alu dreptului de libera dispositiune asupra ei — déjà in §§. 1, 2 si 3 inca observamu totu acésta intentiune.

Cá-ci §§. amintiti dispunédu, cá in tóte cauzele urbariale se se introduca procedur'a incuisitorica, si cá datele si dovedile necesarii pentru lamuirea lucrului se se procure din oficiu si pe aceste base se se resólve processele, de si in espunerea de motive asupra proiectului insusi gubernulu afirma, „cá judecatorii din Transilvani'a nu posedu ruthin'a receruta in astfelu de cause“ — se depune in manile acestoru judecatori o putere discretionara; éra prin acésta considerandu deseile abuzuri, ce cu dorere amu esperiatu in processele de asemenea natura in trecut, fostii iobagi si preste totu possessorii mici fára diferentia de nationalitate se espunu celoru mai eclatante nedreptatiri, cá-ci pe langa aceea cá procurarea dovediloru loru va aterná dela arbitriulu judecatoriu, se eschidu dela possibilitatea de a'si aperi drepturile si averile inaintea judecatoriei prin ómeni esperti, prin advocati; de-si cu deosebire in processele de comassare, spre justificarea restringerei aperiarei normale, nu se póte aduce dreptu argumentu nici macaru acea inpregiurare, cá acela n'ar cadea in sfer'a dreptului privatu, cá-ci aci nu se tratéda de unu teritoriu ce numai in urm'a regularei are se devina in posesiunea respectiviloru, ci de realitati cunoscute scutite de ori-ce referentie urbariali, cu unu cuventu de realitati libere, de proprietate completa.

De asemenea restringe dreptulu de aperiare alu proprietatii §. 3 candu dispune: cá in cestiunea de permissibilitate, doué sentintie egale nu se mai potu apelá, — cá-ci include partideloru interessate calea de a'si aperi drepturile pana la forulu supremu, cu tóte cá este unu adeveru constatatu, cá possibilitatea erórei si a favórei din partea judecatoriu este cu atátu mai eschisa, cu cátu mai multe foruri de apelatiune esaminéda processulu, din care cauza este si adoptatu in statulu nostru in processele civile principiulu de doué apelatiuni.

Deci daca sunt permissie doué apelatiuni in cauze civile mai neinsemnate, cu ce s'ar potea

justificá restringerea relativa la permissibilitate in processele de regulare a posesiunei, pe candu dupa legislatiunea din 1871 in asemenea processe, acésta este cestiunea principala?

Éta ce dice in asta privintia motivarea Art. LIII din 1871?

„In §. 51 se permite apelatiunea la forulu de a treia instantia si in cestiunea de permissibilitate a cauzelor de regulare posesiunei, cá-ci in processulu de regulare totudeauna acésta este cestiunea principala, prin urmare nici unu motivu nu se póte aduce pentrucá partidele chiaru in cestiunea principala se se eschida dela folosirea totoror remediloru de dreptu ce sunt possibile, cu atátu mai virtosu, cá punctulu f, §. 6 Art. X din 1836 permite apelatiunea intra dominiu fára nici o restringere.“

Totu atátu de nedrepta este si aline'a ultima a §-lui 3, pentrucá nu ne potemu inchipui motivu plausibilu: pentru ce se nu fia admisu in cestiuni atátu pe ponderóse celu puçinu remediulu de justificare, pe care procedur'a civila ilu admite in casuri cu multu mai neinsemnate?

Dar afara de aceste, positiunea urmatóre din §. 1: „natur'a alodiala sau urbariala a singuraticelor sessiuni sau parti de sessiuni etc. fiindu cá nu se dice espressu cá: de acésta natura numai acele processe se voru continuá dupa acésta procedura, cari sunt pornite in terminu legalu, — póte dá ansa la acea interpretare gresita, cá de si §. 64 Art. LIII din 1871 este inca in valóre, totusi se mai potu intentá inca si astfelu de processe.

Deci aci nu este precisu intielesulu, si ar fi deajunsu unu casu precedentu, cá in urm'a lui, si de aci incolo se se mai pornésca processe de aceste prescise dejá.

In cátu privesce §§. 5 si 6 ai proiectului: aci intr'adeveru nu numai juristulu, dar ori-care individuu, care possede cele mai primitive notiuni despre esenti'a proprietatii, numai decátu vede cea mai flagranta violare a dreptului de libera dispositiune asupra proprietatii.

Cá-ci §. 5, fára a tiné contu de esemplele asia dicédu a totoror statelor civilisate — reducédu cantitatea posesiunei celoru ce ceru comassarea la $\frac{1}{4}$ parte a teritoriulu de comassatu, éra in necsu cu acésta §-lu 6 voindu a mai computá in acésta $\frac{1}{4}$ parte cátra cele enumerate in §. 19. Art. LIII din 1871 si realitatile statului, bisericiloru, a fonduriloru si a celoru de sub tutela si curatela, — nu numai cá supune voi'a majoritatii, garantata in dreptulu publicu alu fia-carui statu constitutionalu, la voi'a minoritatii, si restórna prin acésta acestu principiu doveditu de practicabilu, — dar totuodata taindu in sfer'a legiloru civile espune proprietatea la volnici'a si domnirea minoritatii, afara de aceea invólve tutel'a de statu, ignorandu codicele civilu, legile despre organizarea comunelor si despre orfani, si vatemandu drepturile de autonomie a bisericiloru.

Pentru a evitá acésta anomalie, atátu autorii patentei urbariale dela 1854, cátu si majoritatea statelor civilisate ce s'au ocupatu cu cestiunea comassarei, au sustinutu pentru permissibilitate $\frac{2}{3}$ parti.

Cá se servimu cu esemple, ne provocamu la legile: Scotiei din 1665, Schleswigului din 1766, Daniei din 1781, Prussiei din 1821, Nassaului din 1861 si Hannoveri din 1842, ba aceste state pretindu cá proportiunea de $\frac{2}{3}$ se fia constatata si in privintia contributiunei, si fórté puçine state civilisate se multiamescu cu $\frac{1}{2}$ a teritoriulu de comassatu.

Noi nu suntemu contrari din principiu ai comassarei, pentrucá i cunóscemu folósele acolo, unde se póte esecutá dupa dreptate si ecuitate, si unde situatiunea teritoriulu e acomodata pentru comassare.

Considerandu inse clim'a Transilvaniei si situatiunea otarului singuraticelor comune resirate in cea mai mare parte printre munti, unde poporulu este avisatu mai cu séma la prasirea vitelor, suntemu convinsi cá celu multu $\frac{1}{10}$ din comunele Transilvaniei sunt apte de comassare. Pentrucá nu este posibilu a se staveri o cheie drepta, dupa care cei ce'si perdu pamenturile la siesu se se póta desdauná cu altele de pe deluri, de prin tufisiuri si de pe cóstele muntiloru, cá-ci in multe casuri unu jugeru la siesu are unu pretiu mai mare de cátu 100 jugere sterile si pietróse la munte.

Asemenea cheie de clasificare a pamenturiloru nu esista nici intr'unu casu de comassare din trecut, nu se póte staveri nici in viitoriu, pentrucá ar ruiná mii de tierani economi. cari astadi se póte

dice cá traiescu intre conditiuni suportabile, cá-ci tieranulu, cu marginitele sale poteri materiale, nu este in stare se cultivedie teritorii sterile enorme, cari nici candu nu respatescu lucrulu jertfitu pentru ele.

Acesta e unu astfelu de motivu, care trebe se cumpanésca inaintea fiacarui omu, dar mai virtosu inaintea juristului si economului, care cunóscé referintiele patriei nóstre, unu motivu, care este de ajunsu pentru a restorná proiectulu din cestiune.

Dar afara de aceste, o repetimu, acele mesuri ale proiectului, cari dispunu cá in pretinsa $\frac{1}{4}$ parte se se compute pe langa averile enumerate in §. 19. Art. LIII din 1871 si realitatile statului, a bisericiloru, a fonduriloru publice si ale celoru ce sunt subt tutela si curatela, tintescu la tutel'a, mai multu, la dreptulu de libera dispunere a statului asupra averei private, ceea ce deoparte opreste conceptulu si inviolabilitatea proprietatii, ér' de alta jignesce legile civile.

(Va urmá.)

Ministrii englesi.

Reproducemu dupa „Die Presse“ dela 28 Aprile urmatóarele schitie biografice ale nouiloru ministrii englesi:

William Ewart Gladstone s'a nascutu la 29 Decembre 1809 in Liverpool. Elu e fiulu unui comerciantu fórté avutu, la 1834 a fostu alesu deputatu la Wewark si a intratu in parlamentu, facédu parte din partid'a conservatóre. Inca in acela'siu anu a fostu numitu subsecretariu pentru colonii. La 1841, sub-ministeriulu Peel, d. Gladstone a fostu numitu vice-presiedinte alu oficiului comercialu, éra la 1843 a fostu numitu presiedinte alu acestui oficiu. La 1845 a demissionatu si a primitu din nou a fi secretariu de statu pentru colonii, in care postu au remasu pana la caderea ministeriului Peel la anulu 1846. Subt lordulu Aberdeen, in Decembre 1852, a fostu cancelariulu tesaurului si a remasu in acésta calitate pana la 1855. La 1859, subt lordulu Palmerston, au fostu numitu cancelaru alu Camerei tesaurului. In cetulu cu incetulu d. Gladstone a trecut in taber'a liberaliloru inaintati si la 1865, subt cabinetulu Russell, conducea financiele din care postu s'a retrasu la 1866 candu a venit la putere ministeriulu Derby-Disraeli. Din acestu momentu d. Gladstone a devenitu capulu opozitiunei si la 1868 a fostu insarcinatu cu compunerea noului cabinetu pe care l'a condusu pana la 16 Februaru 1874 candu disolvandu parlamentulu, si-a datu demisiunea cá se faca locu cabinetului Tory subt conducerea d-lui Disraeli.

Earl George Leveson-Gower Granville s'a nascutu la 1815. Din Maiu 1835 pana la Augustu 1836 a fostu atasiatu pe langa ambasada dela Paris. Din Martiu 1840 pana la Septembrie 1841 a fostu subsecretariu de statu in ministeriulu de esterne. Dela Maiu 1848 pana la Decembre 1851 a fostu vicepresiedinte alu departamentului de comerciu. Dela 1851 pana la 1862 comissariu alu espositiuniloru. Dela 1851 pana la 1852 secretariu de statu alu afaceriloru straine. Dela 1852 pana la 1854 lordu-presiedinte alu consiliului secretu. Dela 1854 pana la Februaru 1855 cancelariu alu ducatului Lancaster. Dela 1855 pana la 1858 éra'si presiedinte alu consiliului secretu si dela 1859 pana la 1866 a condusu pentru a trei'a óra acestu postu. Dela Decembre 1868 pana la Juliu 1870 a fostu secretariu de statu alu coloniloru. Dela 1870 pana la 1874 a fostu secretariu de statu alu afaceriloru straine. Afara de acestea, la 1856 a fostu tramisu extraordinariu la incoronarea imperatului Rusiloru; cancelariu alu Universitatii din Londr'a si lordu-controloru alu celoru cinci porturi.

Spencer Compton Cavendish, Marquess of Hartington s'a nascutu la 23 Juliu 1833. Dela Martiu pana la Aprile 1863 a fostu lordulu amiralitatii. Dela Aprile 1863 pana la Juliu 1866 ministru de resbelu; dela Decembre 1868 pana la Ianuariu 1871 magistru generalu alu postelor; dela Ianuariu 1871 pana la Februaru 1874 siefu-secretariu alu Irlandei.

Hugh Culling Eardley Childers s'a nascutu la 25 Juniu 1827. Dela 1851 pana la 1857 a fostu membrulu gubernului Victori'a in Australi'a. Dupa ce s'a intorsu in Engliter'a la 1864 a fostu numitu celu mai tineru lordu alu amiralitatii. Dela 1865 pana la 1866 a fostu secretariu de finantie, dela 1868 pana la 1871 fiindu cancelariulu ducatului Lancaster a avutu dela 1872, pana la 1873 si unu locu in cabinetu.

Thomas George Daring Earl Northbrook s'a nascutu la 1826. Inainte de a face parte din parlamentu, a fostu pe rondu secretariu privatu alu lui Labouchere in oficiulu comerciului alu lui Sir George Grey in secretariatulu de statu alu interneloru; alu lui Charles Wood in oficiulu Indiiloru si alu admiralitatii. Dela 1857 pana la 1858 a fostu lordulu admiralitatii; dela 1859 pana la 1861 subsecretariu de statu pentru Indii; dela Ianuaru pana la Decembre 1861 subsecretariu de statu alu ministeriului de resbelu; dela 1861 pana la 1866 secretariu de statu la interne; dela 1868 pana la 1872 in ministeriulu de resbelu; dela 1872 pana la 1876 vice-rege alu Indiiloru.

Roundell Palmer Lord Selborne s'a nascutu la 27 Novembre 1812 si la 1847 a fostu alesu in Camer'a comuneloru. A aderatu la partid'a liberala-moderata si a dobanditu unu renume in afaceri tehnico-juridice. La 1872, fiindu numitu lordu-cancelariu a fostu chematu in Camer'a lordiloru. La 1874 s'a retrasu impreuna cu d. Gladstone.

John Bright, cancelariu alu ducatului Lancaster, s'a nascutu la 16 Novembre 1811. Parintele seu era proprietariu alu unei fabrice dela Rochdale si apartinea impreuna cu famili'a sa sectei Quakeriloru. D. Bright a intratu cu 15 ani in comitariulu tatalui seu si a intreprinsu mari caletorii. Dupa ce s'a intorsu facea pe oratorulu politicu in agitatieuna contra legiloru pentru cereale si in curandu a devenitu capulu partidei dela Manchester, fiindu unulu dintre cei mai poporali agitatori si oratoru parlamentariu. Dela 1843 a facutu necurmatu parte din parlamentu, in care, in unire cu Cobden, a restornatu legile pentru cereale. Opositiunea ce o facea in contra resbelului din Oriente dela 1854 l'a facutu multu timpu nepoporalu. La 1868, sub cabinetulu Gladstone a primitu ministeriulu de comertiu, inse din caus'a sanetatii sdruncinate a trebuitu in curandu se se retraga.

George Frederik Samuel Robinson, comite de Ripon, s'a nascutu la 24 Octobru 1827 si in totudeauna a apartinutu partidei liberala. In ministeriulu din urma alu d-lui Gladstone era lordu presedinte alu consiliului secretu si la 1871 a fostu numitu arbitriu in cestiunea Alabamei. La 1874, trecerea sa la religiunea catolica a resuscitatu o mare sensatiune. Actualmente e desemnatu ca vice-rege alu Indiiloru.

Charles Wentworth Baronet Dilke subsecretariu de statu la esterne, s'a nascutu la 4 Septembrie 1843 in Londr'a. La 1866 a intreprinsu o caletoria in giurulu lumei, descrisa intr'unu opu alu seu cu care a reusitu a-si castiga unu mare nume. Dela 1868 reprezinta necurmatu in parlamentu cerculu Chelsoe, alu capitalei si apartine la radicali. Dela tatalu seu a mostenitu revista septemanala: The Atheneum.

Lefebvre alu douilea secretariu alu admiralitatii e fiulu unui bogatu fabricantu din Londr'a. Tatalu seu era oratoru in Camer'a comuneloru si la retragerea sa a dobanditu titulu de viconte de Eversley.

John Wodehouse Comite Kimberley, secretariu de statu alu coloniiloru, s'a nascutu la 7 Ianuaru 1826. La 1852 a fostu numitu subsecretariu de statu in ministeriulu de esterne, era la 1856 a fostu numitu ambassadoru la St. Petersburg. La 1863 a fostu insarcinatu cu o misiune speciala pe langa curtile nordice pentru ca cestiunea Sleswig-Holsteinului se fia resolvata dupa dorinti'a Danemarcei. La 1864 a fostu lordu-locotentu alu Irlandei si subt ministeriulu Gladstone, dela 1868 pana la 1870, a fostu ministru alu coloniiloru.

George John Douglas Campbell, alu optulea duce de Argyll, in noulu cabinetu mare custode alu sigiliului, s'a nascutu la 30 Aprile 1823. Au luat parte insemnata in certele bisericeii din Scoti'a si in Camer'a lordiloru era in taber'a liberaliloru. La 1852, in ministeriulu Aberdeen, asemenea era mare custode alu sigiliului pe care la 1855 sub lordulu Palmerston l'a schimbatu cu postulu de magistru generalu alu posteloru. La formarea cabinetului Gladstone in 1868 a fostu numitu secretariu de statu pentru Indii. Atatu ca liberalu resolutu, catu si ca literatu a dobanditu unu mare renume. Fiulu seu celu mai mare s'a casatoritu la 1876 cu principesa Louise, a patra fiica a reginei Victori'a.

John Poyntz Comite Spencer, presedintele consiliului secretu, s'a nascutu la 27 Octombrie 1835 si e nepotulu comitelui John Charles Spencer, cunoscutu subt numele de lordu Althorpe. (Romanulu.)

Sciri diverse.

— Laura Mocsonyi de Foen, nasc. Csernovics de Macsa — Antoniu Mocsonyi de Foen impreuna cu consortea sa Josefina nasc. Barones'a Brudern si cu fii Zeno si cu soci'a acestuia Mari'a nasc. bar. Fischer si Victoru de Mocsonyi, — Georgiu Mocsonyi de Foen si cu consortea sa Helen'a nasc. de Somogyi, si ficele Livi'a, casatorita contesa Bethlen si Georgina de Mocsonyi, — Michailu de Mocsonyi si cu fiii sei Alexandru si Eugeniu de Mocsonyi, cu anima plina de intristare aducu la cunoscintia decedarea preaiubitului si neuitabilului loru — consorte, resp. frate, cumnatu si unchiu

Andrieu Mocsonyi de Foen,

odiniora c. r. supremu comissariu districtualu in Banatulu Timisiului, membru alu fostului consiliu imperialu-intaritu, membru ord. alu Academiei romane din Bucuresci, de repetite-ori deputatu dietalu si congressuale etc., carele dupa unu morbu indelungatu, inpartasitu de binecuvantarea bisericeii, astadi Mercuri in 23 Aprile, (5 Maiu a. c.) la 9 ore a. m. in alu 68-lea anu alu vietii si alu 21-lea alu fericitei sale casatorii, adormi linu in Domnulu.

Remasitiile pamentesci ale scumpului decedatu se voru depune spre eternu repaosu in mormentulu familiaru din Foenu in comitatulu Torontalului, Vineri in 25 Aprile (7 Maiu a. c.) la ora 10 a. m. dupa ritulu greco-orientalu.

Timisiora, 5 Maiu 1880.

Fie-i tierin'a usiora!

— Mateiu Nicola, advocatu cu pruncii sei minoreni Enea, Emili'a, Sabinu, Corneli'a si Mari'a; vidu'a perceptoresa regia Elis'a de Nemes nasc. Puposiu ca mama, Eduard Nemes, vicenotariu reg. de tribunalu si Aureliu Nemes de Alamoru, farmacistu ca frati, Joanu Nicola, preotu gr.-cath. ca socru, cu anima franta de durere anuntia incetarea dintre vii a multu iubitei loru socia, mama, fiica, sora si nora

Emili'a Nicola nasc. de Nemes,

care in 6-a curente la 1 1/2 ore din di in urm'a unui greu morbu de pieptu in alu 39-lea anu alu vietie si alu 17-lea alu fericitei sale casatorii dupa inpartasirea cu cele sante incongiurata de toti ai sei ce cu ardore iau iubitu, petrecuta de sbocotulu animei sangerende aceluor pe cari prea curandu iau parasitu si-au datu nobilulu sufletu in manile Creatoriului.

Remasitiile pamentesci ale multu regretatei s'au asiediatu spre odichna eterna in cimiteriulu bisericeii gr.-orient. din Alb'a-Juli'a in 8 Maiu 1880 la 4 ore dupa amiadi.

Alb'a-Juli'a, in 6 Maiu 1880.

Fie-i tierin'a usiora si memori'a neuitata!

— (Sinodulu ordinariu) alu archidiecesei gr.-or. transilv. s'au deschis Domineca in 9/27 Maiu cu ceremonialulu indatinatu. Deputatii sinodali presenti au pranditu in acea di cu totii la mesa ospitaliera a Escel. Sale d-lui archiepiscopu si metropolitu Miron Romanulu. Salutandu din partene cu tota cordialitatea pe d-nii deputati sinodali, le dorimu sporiu multu si succesu bunu in activitatea loru.

— (Invitare) la petrecerea ce se va tienea de catre Reuniunea Sodaliloru romani din Sibiu, impreunata cu productiune in cantari si declamatiuni de chorulu Reuniunei Sodaliloru romani pe langa concursulu orchestrelui capelei militare c. reg. a regim. 31 de infanterie.

Petrecerea se va tienea in sala dela „Imperatulu Romaniloru“ Sambata ser'a la 8 ore in 3/15 Maiu 1880. Detairile se vedu in programa de mai la vale. Dupa productiune jocu. Inceputulu la 8 ore ser'a.

Intrarea de persoana 1 fl. v. a. — Logia mare 3 fl., logia mica 2 fl. Damele si garde-damele sunt scutite de tacsu intrarei.

Bilete se potu capata de Vineri in 2/14 Maiu pana Sambata in 3/15 Maiu pana la 12 ore in tipografi'a archidieceesana si sera la cassa.

Venitulu curatu este destinat in favorea „Reuniunei Sodaliloru romani din Sibiu“. Oferte marinimose se voru primi cu multiamita, si se voru publica pre cale diaristica.

Sibiu, 27 Aprile (9 Maiu) 1880.

Comitetulu Reuniunei.

— (Program'a petrecerei) este urmatoarea: 1. „Marsiu nationalu“, executatu de music'a militara. 2. „Discursu ocasionalu“ de J. Simoneti. 3. „Ouverture nationale moldovana“ de Flechtenmacher, executata de

music'a militara. 4. „Desteptate romane“, executatu de chorulu Sodaliloru. 5. „Hora et Lugosiana“ de Wiest, executata de music'a militara. 6. „Canteculu Rosioriloru“ de Vede, arangiatu de dirigint. chor. C. Frühling, executatu de chorulu Sodaliloru. 7. „Carnevalu de Bucarest“ Quadrille de Anousek, executata de music'a militara. 8. „O rosa vestedita“, poezie de Mille G., musica de Meszetti; arangiatu de dirig. chor. C. Frühling, cantata solo de maestr. V. Petrutiu. 9. „La Poloma“ de Pradier, esec. de music'a militara. 10. „Te iubescu“, Romantia de D. Florescu, poezie de J. Alesandrescu; arangiatu de dirig. chor. C. Frühling, esec. de chorulu Sodaliloru. 11. „Potpourri“ despre cantece nationale rom. de Paba, esec. de music'a militara. 12. „Dulce Bucovina“, arangiatu de dirig. chor. C. Frühling, esec. de chorulu Sodaliloru. 13. „Michaiu Vitezulu“, marsiu de Wiest, esec. de music'a militara.

— (Erasu focu in Bungardu.) Sambata ser'a in 8 l. c. erasi au eclatatu unu mare focu in comun'a invecinata Bungardu, consumandu siuri si case in 80 de curti. De astadata au caditu victima flacariloru si cinci vietie omenesi si adeca, unu barbatu si patru copii. Din cei pagubiti prin focu numai vreo-cativa insi au fostu asigurati. De si indata dupa signalizarea focului au alergatu la fati'a locului si unu departimentu alu braviloru pompieri din Sibiu, totusi furi'a focului nu s'au potutu potoli si margini dupa dorintia, de orece din fatalitate pentru acea misera comuna, foculu s'au petrecutu tocmai pe tempulu candu sufla unu orcanu infricosiatu.

Locu deschisu.*)

— Orasci'a, 22 Aprile st. n. 1880.

Prea onorate domnule Redactoru! Lucruri ne mai aadite si ne mai pomenite in anelele bisericeii nostre se petrecu pe aici pe la noi; iti vine a crede, ca nu te mai afli in epoca constitutionalismului, ci subt celu mai severu absolutismu; si deca totusi potemu constata unu pasu inainte, apoi, acela — dorere — nu este in progressu, ci in politic'a de „a trant'i la parete“ adoptata precum se vede si de catre autoritatile nostre bisericesci.

Roganduve a da locu acestoru siruri in colonele pretiuitului d-vostre diuariu, ve promitemu pre onorate domnule Redactoru, ca nu vomu abusa de bunavointi'a d-vostre, ci ne vomu tiermuri absolutu pe langa enararea fapteloru intemperate, care de si sunt de natura locala, totusi potu servi de interesu generalu pentru cei ce se interesedia de progressu pe terenulu, bisericescu si scolaru.

Dumineca in 28 Martiu a. c. fuseramu deodata surprinsi prin o ordinatiune cetita poporului in biserica prin d-lu protopresbiteru Nicolau Popoviciu, ca Venerab. Consistoriu archidieceesanu din Sibiu au desfiintiatu comitetulu parochialu si au dispusu, ca pe Dumineca venitoare se se alega altu comitetu, tramitienduse spre scopolu acesta unu comissariu consistorialu.

Deca de 3/4 de anu incoace nu amu fi fostu dedati cu astfelu de acte arbitrare contra comitetului parochialu, atunci cu dreptu te poteai indou de emanarea unui asemenea ucasu consistorialu; ca-ci a decretat asupra unei corporatiuni o sententia atatu de aspra, fara nici o cercetare si ascultare, ceea ce nici celu mai mare criminalistu nu se denega, nu credemu, ca Ven. Consistoriu va numi acestu actu „constitutionalu.“

Joi in 1 Aprile inse a trebuitu se dispara si cea mai mica indoiala, ca-ci sosindu aci d-lu comissariu consistorialu protosincelulu Dr. Harion Puscariu inaintea caruia erau citati membrii comit. le-a cetitu faimosa ordinatiune si provoca pe desfiintiatulu comitetu la predarea acteloru.

Membrii comit. protestara in contra acestui actu de violentia si cerura pentru justificarea loru introducerea unei cercetari asuprale; dara d-lu comissariu le respinge ori-ce cerere si luandu unu protocolu catu se pote de neesactu, nevedinduse aici nimicu despre protestulu ridicatu din partea membriloru comitetului desfiintiatu, despre rogarea loru a fi ascultati, despre apelare la auctoritatea statului, ci insemnanduse numai, ca ar fi luat ordinatiunea spre sciintia si acomodare, din care cauza toti membrii comitetului denegara subscrierea acelu protocolu, care inpregurare din urma inca nu se vede in atinsulu protocolu.

In 4 Aprile a. c. dio'a ficsata pentru tinerea sinodului — a fostu dio'a acea memorabile, in care poporulu gr. or. din Orasci'a ave se si pronuntie verdictulu seu asupra desfiintiatului comitetu; si cu cea mai viua satisfactiune trebue se recunoscemu, ca elu au documentatu intr'unu modu neasteptatu maturitatea sa; ca-ci in locu de a aproba actulu violentu alu Ven. Consistoriu, a protestatu in modulu celu mai solenulu si legalu, re alegendu cu o maioritate precumpanitoare de 135 contra 52 voturi erasi pe fostii membrii ai comit. disolvatu.

Dupa cetirea ordinatiunei de desfiintiare, pasiesce inainte unu plugariu simplu anume Nicolae Andrieu si intreba pe d-lu comissariu, ca „ce a gresitu comitetulu, ca noi cunoscemu, ca a lucratu bine, a ingrijitu bine de avere, biserica si scola?“ Dar a remasu neluminatu si asia s'a purcesu la alegere.

Nu au fostu in stare nici multiplele acuzari ridicate asupra comitetului de catre Ven. Consistoriu, nici prelucrarile lui din partea a patru preoti in frunte cu protopresbiterulu, carii cu ori-ce pretiu voiau a si forma unu comitetu din creaturile lor, ai schimbati simtiulu

*) Pentru articlii ce esu sub acesta rubrica, redactiunea nu ia nici-o raspundere asupra sa. Red.

seu de dreptu si dreptate si se scia Ven. Consistoriu, că poporul Orascianu isi cunoște foarte bine pe barbatii aceia, carii 'i apara interesele si nu suferă că drepturile sale se fia calcate in picioare si nu mai doresce revenirea aceluia timpu abia trecut, in care toate afacerile noastre bisericesci si scolare erau in man'a preotiloru, si cătu de consciintiosu manipulau ei cu averea bisericeii se pôte deduce de acolo, că invetiatiului de pe atunci i dadău unu salariu anualu de 40 fl., socotelile bisericesci se făcū la trei ani odata fără a le subscrie cineva — precum astadi se potu vedē in archivulu epitropiei, si lad'a bisericeii se descuiă in locu de cheie cu ori-ce cuiu de feru!

Membrii desfiintiatului comitetu sunt dar cu atātu mai mandrii de escelentulu testimoniu primitu din man'a poporului fiindu realisi!

Amu fi prea lungi voindu a insirā toate acușele ridicate asupra comitetului de cătra Ven. Consistoriu; totusi pentru că si onor. publicu se'si pōta face o idee despre motivele disolvarei lui, intre cari figurēdia si neimplinirea ordinațiiloru consistoriali, vomu reproduce unele pasagie din acelea doue ordinațiuni si vomu arată causele din cari comitetulu nu le-a potutu implini.

Dupa §. 7 p. 5 alu Statutului org. precum si §. 78 alu regulamentului pentru organizarea provisoriu a invetiamentului, salariile invetiatiiloru le statorisce sinodulu paroch. la propunerea comitetului. Celu pușinu pāna acum procedur'a acēsta nu a fostu dificultata din partea Ven. Consistoriu.

Prin ordinațiunea Nr. 3090 din 29 Novembre 1879 alaturata aci in copia si care suna:

Copia la Nr. 3090 scol.

Prea onorate d-le Prototpresbiteru!

Cu provocare la substernerea P. on. d-tale din 2 Novembre a. c. Nr. 120 acestu Consistoriu ia spre sciintia deslusirile ce le dai in privinti'a salariiloru invetiatiiloru de pe lānga scōlele noastre confessionale romane din Orasci'a; si adeca la fiacare dintre trei invetiatori cāte 100 fl. v. a. din cass'a bisericeii, si pe lānga acēsta la doui invetiatori cāte 260 fl. v. a., — si la invetiatiului directoru 360 fl. v. a., din cele 1000 fl. v. a. ce se dau dela Universitatea sasēsa.

Acestu salariu are se remana, si pe viitoriu si P. on. D-ta vei avē de a face dispozițiunile, că invetiatiorii si directorulu invetiatiiloru se'si primēscă regulatu acelu salariu.

Prin acēsta se resolvescu si raporturile P. on. D-tale din 2 Novembre a. c. Nr. 117 si 119 relativu la cererile invetiatiiloru Nicolau Barsanu si Dimitriu Eli in privinti'a salariiloru lor.

Din siedinti'a Consistoriului archidiecesanu tienuta in Sibiu la 29 Novembre 1879.

N. Popea m. p.

Archim. si vic. Acppescu.

In conformitate cu originalulu.

Orasci'a 15/12 N. Popoviciu m. p.
prototpresb.

Prototpresbiterului tractului Orastiei P. on. D. Nicolau Popoviciu.

Ven. Consistoriu pe bas'a unoru deslusiri date din partea d-lui prototpresbiteru localu — că si candu nu ar esistā Statutul org. vine si croiesce singuru salarii pentru invetiatiorii dela scōl'a noastră in suma de 1180 fl. v. a. pe anu. Potē unu comitetu consciu de datorințele sale se nu remonstredie in contra unei ordinațiuni ilegali si nebasate? Dēca fostulu comitetu a apelatu la Vener. Consistoriu metropolitanu nu ne potemu esplicā, cum afla Ven. Consistoriu in pasiulu acesta concesu de ori-ce lege o crima asia de mare, in cătu fără nici o cercetare se disolvēdie comitetulu!?

E interesantū a adā, că Vener. Consistoriu nici nu a substernutu apelatiunea memorata la loculu competent, ci prin ordinațiunea Nr. 532 din 21 Februaru a. c. (alaturata aci in copia subt)

Nr. 532 scol.

Prea onorate d-le Prototpresbiteru!

Cu provocare la substernerea P. on. D-tale din 2 Februaru a. c. Nr. 8 in urm'a apelatiunei comitetului parochialu din Orasci'a in contra ordinațiunei consistoriulu din 29 Novembre 1879 Nr. 3090 relativu la salariile invetiatiiloru dela scōlele de acolo, ti-se rescrie, că: abstragēdu dela inpregiurarea, că prin acea ordinațiune propriamente nu se ficsēdia salariulu invetiatiiloru, ci se constata numai, si se sustine salariulu asia, precum acela a fostu si este statoritu de cătra insusi sinodulu parochialu din Orasci'a; dar si de altumintrelea, contra ordinațiiloru Consistoriului archidiecesanu in trebile scolastice, afara de causele de disciplina, nu se admite nici recursu nici apelatiune; asia apelatiunea mai susu mentionata nu s'a potutu luā in consideratiune, spre a fi substernuta Consistoriului metropolitanu.

Despre ce spre ulterioāra procedere, respective spre inpartasirea prezentei ordinațiuni la comitetulu mai susu mentionatu, prin acēsta esti incunoscintiatu.

Din siedinti'a Consistoriului archidiecesanu tienuta in Sibiu, la 21 Februaru 1880.

Pentru Esclenti'a Sa d-lu Archiepiscopu si Metropolitanu

N. Popea m. p.

Archim. si vicarin Acppescu.

Prototpresbiterului tractului Orasciei P. on. D. Nicolau Popoviciu.

respinge acēsta apelatiune subt cuventu că „in contra ordinațiiloru consistoriului archid. in trebile scolastice, afara de causele de disciplina, nu se admite nici recursu, nici apelatiune”; totuodată vedēnduse stremtoratu prin argumentarile aduse de comitetu, se înceerca a'si motivā prima ordinațiune in pasagiulu „prin acea ordinațiune (Nr. 3090) propriamente nu se ficsēdia salariulu invetiatiiloru, ci se constata numai, si se sustine salariulu asia, precum acela a fostu si este statoritu de cătra insusi sinodulu paroch. din Orasci'a.”

Ne permitemu acum modesta intrebare cătra Ven. Consistoriu, că in ce timpu au statoritu sinodulu paroch. din Orasci'a salariile acēstea? Noi amu cautatu intregu archivulu de care dispunemu; dara despre o astfelu de statorire, ce se atribuie sinodulu paroch. nu amu afluati nici o urma; dar cum si potē sinodulu statorī asemenea salarii, cāndu biserice'a si scōl'a noastră inainte de anulu 1879 de cāndu primimu dotatiunea de 1000 fl. v. a. dela Universitatea sasēsa, nu dispunea de unu venitu mai mare de 500 fl. v. a. pe anu; ceea ce si Ven. Consistoriu 'i este, sēu ar trebui se'fi fia cunoscutu.

Speramu, că din relatiunile d-lui comissariu consist. se va fi convinsu acum Ven. Consist. că a fostu si de asta-data reu informatu, că pe bas'a unoru relatiuni false a emanatu totuodată ordinațiunile sale, carii apoi se inpuneau comitetulu spre efectuare si neefectuindule acēsta se disolvēza sub pretextu, că nu ar cunoște subordinatiune, si că ar tīnti la subminarea institutiuniloru constitutionali. Acēsta subminare mai multu se pōte inpuť Ven. Consist. care pāna acum nu a voitū a se informā despre starea cea adevērata a causei noastre scolare, a primitu date false si pe temeulu acēstora a emanatu ordinațiuni, pe cari trebue se le numimu anticonstitutionali si totuodată neesecutabile; dupa-ce prin ordinațiunea Nr. 3090 citata mai susu se face invetiatiiloru diriginte dela scōl'a noastră unu salariu anualu de 460 fl. si se demanda prototpresbiterulu ai solvi regulatu acestu salariu, fără că scōla noastră se aiba vreunu invetiatiiloru-diriginte, că-ci celu propusu de comitetu fu respinsu de cătra Ven. Cons. ceea-ce ne permitemu ai rechiamā in memoria ven. consistoriu.

Fostulu comitetu, că si celu actualu nu este si nu a fostu in contra ridicarei salariiloru invetiatiiloru, si a scōlei noastre preste totu, ba inca tocma aci isi incōrda elu toate poterile sale; amu probatu acēsta cu concursulu scrisu in anulu espiratu, care concursu Ven. Cons. fiindu ērasu reu informatu, prin ord. Nr. 2379 ex 1879 la anulatu si ne a condamnatu se „remānemu cum amu fostu in trecut”; dēra totuodată ne amu tienutu si ne vomu tinea de datorința, a pretinde, că acēste salarii — castigate cu multa ostēnēla si fără a fi primitu din partea Ven. Cons. celu mai micu succursu — se le capete nisce invetiatiorii capaci si carii stau la inaltimea misiunēi lor.

Asia dara scōla normala cu invetiatiorii calificati, acēsta a fostu si este cererea comitetulu par. o cerere foarte justa si legitima dupa 25 de ani de lupta! Amu potea avea astadi — dupa mijlōcele de care amu dispusu sēu amu potutu dispune — nu o scōla normala, ci unu gimnasiu in Orasci'a, dēca autoritatile noastre bisericesci se interessau mai multu de caus'a scolaru si luptau alaturea cu noi. Acēsta inse spre nefericirea noastră nu s'a intemplat si cu dorere trebue se constatam si astadi, că, — acum candu toate pedecile le credēmu delaturate — ērasu autoritatile noastre bisericesci sunt, carii toate staruintiile noastre pentru ridicarea scōlei le paralisēdia. Noi, inse vomu continuā lupt'a inceputa si nu vomu depune arm'a pāna nu vomu vedea scōl'a ridicata la unu nivelu cu celelalte scoli din Orasci'a chiaru si atunci, candu Ven. Consist. s'ar indurā a desfiintiā inca-odata pe

Dissolvatulu si realesulu comitetu parochialu.

Preturiile cerealeloru

si altoru obiecte de trairu au fostu la

7 Maiu st. n. in Sibiu:

Grāu, dupa calitatē	1 hectolitru fl.	8.—9.—
Grāu, amestecatū	1 „ „	6.50—7.50
Secara	1 „ „	5.40—5.80
Papusiōiu	1 „ „	4.60—5.—
Ordiu	1 „ „	5.20—5.60
Ovesu	1 „ „	3.20—3.60
Cartofi	1 „ „	2.50—3.—
Mazare	1 „ „	7.—8.—
Linte	1 „ „	12.—13.—
Fasole	1 „ „	6.—7.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	37.—40.—
Untura (unsōre topita)	50 „ „	28.—29.—
Carne de vita	1 „ „	44—46
Oua 10 de	1 „ „	—20

Scrisurile fonciari sunt mai pușinu espuse fluctuatiunei cursului.

Invitu deci la cumperare de scrisuri fonciari ale

Institutului de creditu si de economii „Albin'a”

din Sibiu, cari aducu interese de 6% (siēse la suta) si sunt unu efectu foarte bunu pentru plasare de capitale.

1. Acēste scrisuri se rescumera in celu multu 20 ani dela datulu loru prin tragere la sorti astmodu, că din fiacare seria, adica din totalulu scrisuriloru emise intr'unu anu, se trage la sorti in fiacare anu celu pușinu a 20-a parte dupa-categori de fl. 100, fl. 500 si fl. 1000.

2. Scrisurile fonciari esite la sorti se rescumera in deplin'a loru valōre nominala la siēse luni dela diu'a tragerii.

3. Cuponii de interese se platescu la semestru in 1 Aprile si 1 Octobre a fiacarui anu si sunt scutiti de contributiune.

4. Pentru plat'a punctuala a interesselor si capitalulu scrisuriloru fonciari garantēdia: a) tōte hipotecele pe cari institutulu a datu inprumuturi ipotecari. Prin articolulu de lege XXXVI din anulu 1876 acele hipotece sunt destinate esclusivu pentru asigurarea detentoriloru (posessoriloru) de scrisuri fonciari, si dreptulu loru acesta este intabulatu espresu pe acele hipotece. Dupa statutele sale inse institutulu inprumuta numai pāna la 1/3 a valōrei hipotecei; b) unu fondu de

fl. 200,000

prescriu prin numit'a lege si separatu din capitalulu de actiuni alu institutulu pentru special'a asigurare mai departe a possessoriloru de scrisuri fonciari; c) cealalta avere a institutulu.

Acēste harthii de valōre sunt deci foarte recomandabile pentru fructificare de capitale ale particulariloru, ale fonduriloru publice, ale pupililoru si pentru cautiuni. Ele sunt dejā notate cu unu pretiu la burs'a din Budapest'a si se vendu in cursulu dilei la

P. J. Kabdebo,
bancariu in Sibiu.

(16) 4—4